

DEBAT CIUTADÀ (XXII)

OPINIÓ SOBRE EL TURISME (IV): VALORACIÓ POSITIVA, AMB INTERROGANTS

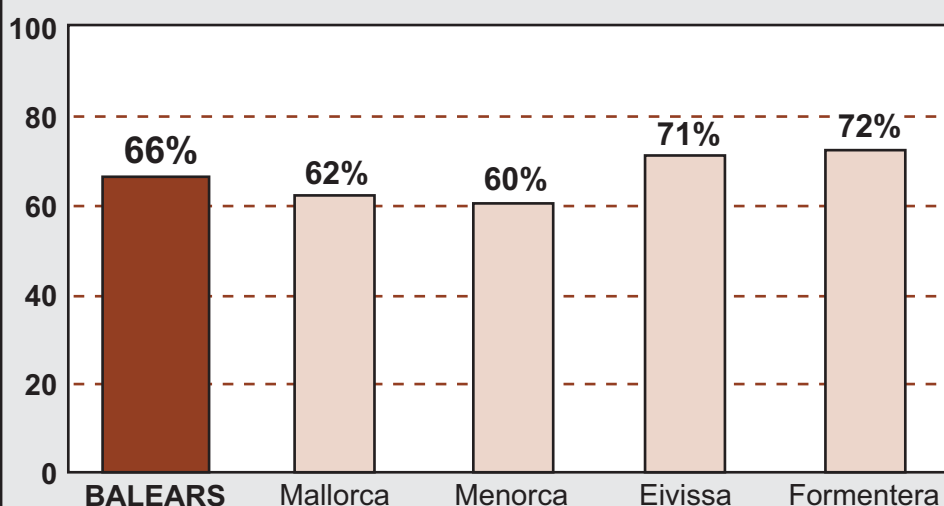
Tal i com hem fet anys enrere, avui presentam el darrer Quadern Gadeso del 2008 dedicat al turisme. En aquest número reflectim l'opinió del ciutadans i ciutadanes de les nostres illes, que no tenen obligatòriament relació directe amb l'activitat turística. Tal i com es pot comprovar, en general es reconeix que l'activitat turística a totes les illes, encara que amb distinta intensitat, és la locomotora de la nostra economia (taula 1). Un 66% dels entrevistats considera que el turisme pot ser la locomotora que lideri la recuperació de la nostra economia. A Eivissa aquest percentatge arriba fins el 71% i a Formentera, el 72%. Aquestes "intensitats" són lògiques donat el caràcter de monocultiu turístic a les Pitiüesses. A Menorca la intensitat és molt menor, (62%). En aquesta illa, l'activitat econòmica turística és dominant, però es dona una certa implantació d'altres activitats productives diversificades, encara que pateixin greus dificultats. A Mallorca l'activitat turística es la més rellevant, però comença a ser relativament significativa la presència d'activitats dins l'àmbit genèric de "serveis", en part relacionades amb el turisme però per altra banda amb una certa autonomia. Això pot explicar que les opinions positives es situin per sota la mitjana. En qualsevol cas, aquestes valoracions positives tenen molts de matissos i interrogants.

Mostra: 900 entrevistes, aleatòries i representatives, distribuïdes per illes.
Marge d'error màxim: +- 3,3%, amb un nivell de confiança del 95,5%
Treball de camp : 15 - 31 octubre 2008

QUADERNS GADESO SOBRE EL TURISME

- Empresaris turístics (pre-temporada).
QG n°121 (juny 2008)
- L'opinió dels turistes (Mallorca)
QG n°124 (juliol 2008)
- L'opinió dels turistes (Menorca, Eivissa i Formentera)
QG n°126 (agost 2008)
- Anàlisi zona turística en reconversió (Platja de Palma).
QG n°129 (setembre 2008)
- Empresaris turístics (post-temporada)
QG n°130 (octubre 2008)
- L'opinió dels ciutadans
QG n°133 (novembre 2008)

Donada la important recessió econòmica que pateix la nostra comunitat, i que el sector turístic manté una activitat relativament estable, ¿creieu que el turisme pot ser la locomotora que lideri la recuperació de la nostra economia? (% respostes afirmatives)

TAULA N° 1

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2008

Amb la col·laboració de

**Govern
de les Illes Balears**
Conselleria de Turisme

FORTALESES I DEBILITATS

Els ciutadans i ciutadanes tenen molt clares les fortaleSES i debilitats de la nostra activitat turística. Més encara, és molt significatiu que les seves valoracions siguin "madures". Pel això, són dignes de tenir en compte. Si es considera que el turisme a la nostra Comunitat és, o hauria de ser, una "qüestió d'Estat", els necessaris dissenys i projectes per reconvertir el nostre producte turístic i fer-lo més competitiu, sostingut i sostenible, no només s'han de conèixer les opinions del sector turístic sinó també dels ciutadans.

FORTALESES DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

TAULA N° 2	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Es la base del nostre benestar	61.3 ↓	61.2 ↓	55.1 =	66.3 ↓	64.5 =
Genera llocs de feina	56.1 ↓	58.0 ↓	50.6 ↑	60.4 ↓	58.1 =
Ens ha obert a altres modes de viure	27.5 ↑	24.5 =	23.4 =	32.5 =	28.8 ↑

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2008

Pel conjunt de les Balears, queda patent que el turisme ha estat el factor bàsic del nostre benestar i un element fonamental en la creació de llocs de feina. Però resulta molt significatiu que els seus percentatges positius disminuïxin respecte els anys anteriors.

La crisi socioeconòmica que patim, precisament per la rellevància de l'activitat turística, influeix també de manera negativa (o menys positiva), especialment en la "generació de llocs de feina". La constatació de que el turisme, amb dificultats, pot crear nous llocs de feina es reflecteix a la taula 6, així com la percepció d'una excessiva temporalitat reflectida a la taula n°3.

A **Mallorca**, tal i com es pot comprovar a la taula 2, un 61,2% considera que el turisme és la base del nostre benestar i, malgrat hagi baixat dos punts respecte el 2007, continua sent molt rellevant. També baixa dos punts la

valoració del turisme com a generador de llocs de feina.

A **Menorca** és on es valoren de manera menys positiva les possibles fortaleSES de la seva activitat turística. És molt significatiu que, a pesar de que tan sols un 50,6% cregui que el turisme genera llocs de feina, aquest índex va augmentant any rere any en la percepció dels menorquins. Sembla que va disminuint una certa "demonització" social a Menorca referida al turisme.

A **Eivissa** és on baixen més els índexs respecte el 2007, encara que es mantenen elevats. Aquesta percepció de tendència negativa és rellevant donat el caràcter de quasi monocultiu del turisme a l'illa.

A **Formentera** els índexs permaneixen estables. De fet, el turisme, amb totes les seves peculiaritats, ocupa pràcticament a quasi tota la població de l'illa.

DEBILITATS DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

TAULA N° 3	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Excessiva ocupació del territori	66.4 ↑	72.3 ↑	72.6 ↑	56.4 ↑	64.2 ↑
Excessiva estacionalitat	73.3 ↑	76.5 ↑	72.1 ↑↑	74.3 ↑	70.3 ↑
Gran dependència de l'activitat turística	53.4 =	55.1 =	55.4 ↑	54.2 =	48.7 =
Treball de baixa qualitat	54.9 =	57.2 =	58.3 =	54.1 =	50.1 =

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2008

La percepció de les debilitats del nostre "model" turístic és clara. De qualque manera, si consideram els aspectes positius, es pot deduir que és imprescindible posar fre als nostres punts negres si volem que la nostra activitat turística continuï sent font de benestar i de feina.

L'**excessiva i desordenada ocupació del territori** ocupa i preocupa de manera creixent. El territori és "matèria prima" dels diversos productes turístics. I els nostres territoris illencs són il·limitats, fàgils i vulnerables. ¿Com es pot mantenir una **economia únicament activa escassos mesos**? Continua sent una assignatura pendent de la que es parla molt i es fa poc.

El **treball de baixa qualitat** va lligat, encara que no només, a la temporalitat i precarietat laboral, i a la vegada a

l'estacionalitat, que ha augmentat a totes les illes. Es manté estable la percepció no positiva de baixa qualitat en el treball lligat al sector turístic.

En qualsevol cas és molt rellevant el cas de **Menorca**, on la inquietud per l'estacionalitat va en augment any rere any, així com la percepció d'un augment de la dependència del turisme.

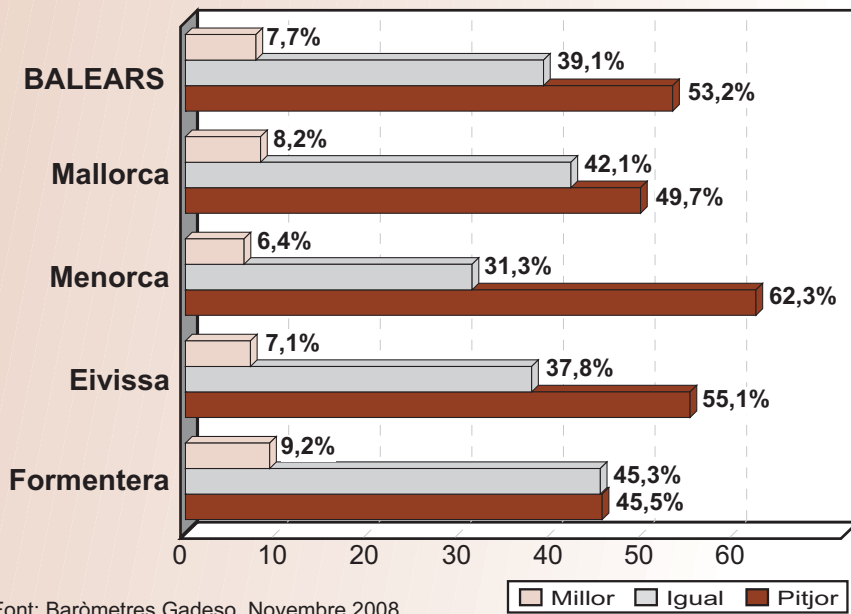
A **Eivissa** és on menys inquieta el territori, encara que any rere any, lentament, va en augment aquesta preocupació. A **Mallorca** va en augment la inquietud per l'estacionalitat, que especialment aquest any està afectant encara més als índexs d'atur. A **Formentera** els resultats continuen sent relativament estables, per molt que enguany augmentin les preocupacions per l'estacionalitat i el territori.

VALORACIÓ DE LA TEMPORADA ALTA 2008

Els ciutadans i ciutadanes de les nostres illes també tenen una opinió clara sobre la darrera temporada alta. Simplement perquè, encara que la seva activitat no estigui lligada directament al turisme, la bondat o no del sector turístic, l'afecta més o menys. *Spainair* i *Futura* han estat i són encara notícia a la comunitat: pèrdua greu de llocs de feina, possible traspàs de la seu a un altre lloc i, a més, el risc de perdre vols turístics de connexió. Això ens afecta a tots.

TAULA N° 4

En comparació amb 2007, la temporada alta 2008 ha estat...

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2008

Només un 7,7 % del conjunt dels balears considera que la temporada 2008 ha estat millor que la del 2007. Un 39,1 % considera que ha estat igual i un 52,2 % pitjor.

La bondat d'una temporada turística no és valorada únicament pel número de turistes que ens han visitat, sinó també quina ha estat la seva estada mitjana (en disminució), la durada de la temporada alta i quina ha estat la despesa realitzada al nostre mercat. I quan parlem de sector turístic, no ens referim només a l'allotjament, sinó també a l'ampli ventall de la denominada "oferta complementària".

Els índexs més preocupants es manifesten a **Menorca**, degut molt especialment a la disminució progressiva de la seva temporada turística, que s'aproxima cada cop més als 2 mesos. Per contra, la percepció més estable la trobam a **Formentera**. A **Mallorca** i **Eivissa** és on hi ha més oferta turística i les valoracions no són excessivament optimistes, molt especialment a la pitjusa major.

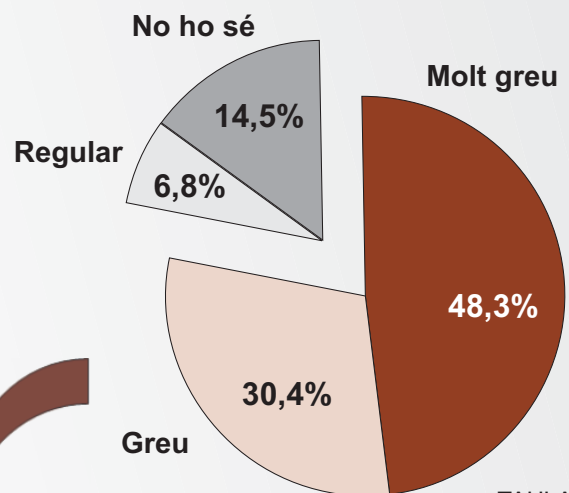
CRISI AL TRANSPORT AERI

Primer de tot, cal precisar que allà on més es percep una major sensibilitat ciutadana envers la crisi del sector aeri és a **Mallorca**, doncs en aquesta illa és on es patiran les conseqüències, directes o indirectes, de les ferides empresarials patides per aquest sector. De fet, la majoria del 14.5% de persones que afirmen no conèixer la gravetat d'aquesta crisi són de Menorca i les Pitiüses.

De fet, i amb matissos, un 78.9% dels ciutadans i ciutadanes de les nostres illes, encara que no treballin directament al sector turístic, consideren **greus** o **molt greus** les conseqüències de la crisi del transport aeri. Els acomiadaments afecten directament a mils de persones, a més dels efectes indirectes que es produeixen, no només a les xifres d'atur, sinó també a les petites i mitjanes empreses que realitzen una activitat lligada a alguna d'aquestes companyies. Aquest darrer aspecte pot ser encara més greu si es produeix un acabament de l'activitat de les companyies aèries afectades, si aquestes ubiquen les seves seus fora de les illes.

Hi ha un aspecte que en moltes ocasions no es pren en consideració: uns dels valors del nostre producte turístic és la facilitat de comunicació de les nostres illes amb els països emissors. Seria greu que per una crisi del sector disminuïssin aquestes connexions i, a més, es donàs una concentració monopolista en mans d'algunes companyies, el que ens conduiria a una perillosa dependència.

CREIEU QUE LA SITUACIÓ ACTUAL DEL TRANSPORT AERI ÉS...

TAULA N° 5

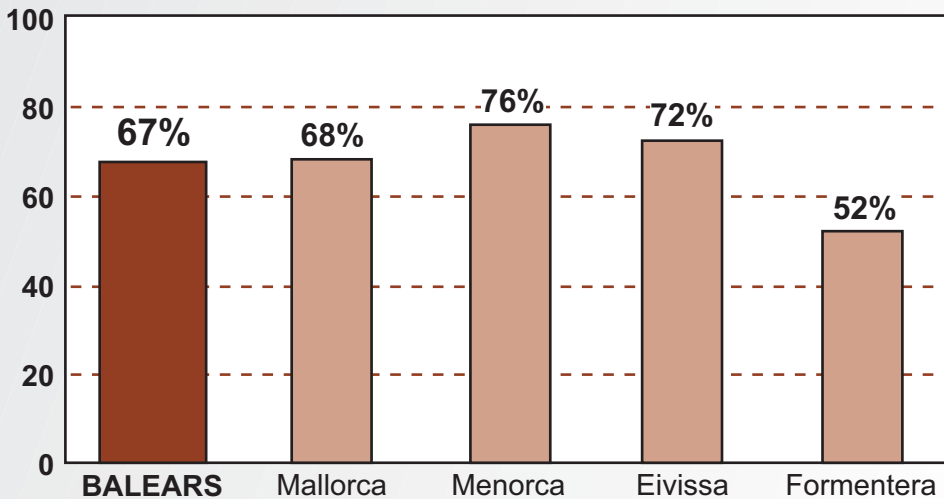
Pèrdua de llocs de feina	80,4%
Palma deixa de ser base d'algunes companyies	12,5%
Pèrdua de connexió amb diverses destinacions	7,1%

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2008

EL TURISME, GENERA LLOCS DE FEINA?

Les xifres d'atur a les Illes Balears són molt preocupants. Probablement, molts de llocs de feina no es recuperaran. Davant aquesta situació n'hi ha que pensen que el sector turístic pot absorbir part dels aturats procedents d'altres sectors productius. No obstant, la realitat no sembla ser aquesta.

¿Creieu que el sector turístic pot actuar d'amortidor davant la crisi, creant llocs de feina i absorbint part dels aturats d'altres sectors? (% respostes negatives)

TAULA N° 6

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2008

El sector turístic, en concret l'hoteler, necessita una profunda renovació en els seus esquemes empresarials, doncs encara es basen excessivament en la mà d'obra intensiva i de baixa qualificació.

Donada aquesta realitat, i que els mercats turístics emissors no manifesten impressions massa positives, és molt probable, no només que el sector turístic no absorbeixi els aturats d'altres sectors de la nostra economia, sinó que, a més, intenti treure més rendiment al seu personal, disminuint les contractacions temporals i atorgant més càrrega de feina als treballadors amb contracte fix. A la taula número 6 es reflecteix la percepció ciutadana sobre aquesta temàtica.

MILLORA DE LA VALORACIÓ SOCIAL

Malgrat el context econòmic i social no hagi canviat, és significativa la millora de la valoració social referida als treballs relacionats amb el sector turístic. Possiblement, la crisi que afecta als llocs de feina, sigui a l'atur o a la temporalitat, obliga a "modificar" les opinions envers aquest tema. És molt significatiu que en aquest moment no és valorin tan negativament els horaris, els sous baixos i

l'escassa valoració professional. Ara mateix, l'important és trobar una feina.

L'únic indicador que empitjora respecte els anys anteriors és l'estacionalitat. Avui, a més de l'atur, preocupa no tant sols l'augment de l'estacionalitat sinó també la precarietat laboral i la dificultat per accedir a un lloc de feina.

TAULA N° 7

VALORACIÓ SOCIAL

	Valoració S/10	Horaris excessius	Sous baixos	Activitat estacional	Escassa valoració professional
Mallorca	4,5 ↑↑	20% ↓↓	24% ↓	37% ↑↑	19% ↓
Menorca	4,4 ↑↑	18% ↓↓	24% ↓	38% ↑↑	20% ↓
Eivissa	5,1 ↑	19% ↓↓	25% ↓	39% ↑↑	17% ↓
Formentera	4,4 ↑	26% ↓	21% =	36% ↑	17% ↓

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2008